

III.

Landstingsbestyrelsens yttrande angående epidemisjuksköterskors anställande.

Epidemisjuk-
sköterskors
anställande.

Till Stockholms läns landsting. Sedan Konungens befallningshafvande i länet hos 1898 års landsting gjort framställning angående anställande inom länet af 10 epidemisjuksköterskor, beslöt landstinget att till innevarande års lagtima landsting uppskjuta afgörandet af frågan härom samt uppdrog emellertid åt landstingsbestyrelsen att till detta landsting inkomma med fullständig utredning i ärendet, jemväl angående lämplig minskning af antalet sköterskor äfvensom med förslag i ämnet.

I anledning häraf har landstingsbestyrelsen hos förste provinsialläkaren i länet, doktor Aug. Berlin, hvars hemställen hos länsstyrelsen föranledt dess ifrågavarande förslag, anhållit om dennes vidare yttrande i ärendet, och har bestyrelsen till svar å denna sin anhållan från doktor Berlin fått emottaga följande skrifvelse:

»Till Stockholms läns landstingsbestyrelse.

I skrifvelse af den 19 sistlidne juni har bestyrelsen med anledning af Konungens befallningshafvandes framställning till föregående års landsting om anställande i länet af 10 epidemisjuksköterskor och landstingets beslut att uppskjuta frågans afgörande till innevarande års landsting anhållit om mitt yttrande i frågan och ytterligare utredning med ledning af den erfarenhet, som under tiden efter senaste landsting må hafva vunnits dels inom Stockholms län angående behovet af epidemisjuksköterskor och dels från andra län om nyttan och resultaten af deras verksamhet samt derjemte yttrande beträffande inskränkning i det föreslagna antalet sjuksköterskor.

Den sedan förflidit år och ännu på skilda ställen i länet härjande difteriepidemien har fullständigt blottat bristen i vår epidemisjukvård

och mer än någonsin har härunder behovet gjort sig gällande af skolade sjuksköterskor.

Med dryga kostnader för kommunerna hafva under 1898 ensamt vid provisoriska sjukstugor sjuksköterskor varit anlitade i Brännkyrka 88 dagar, i Nacka 159 dagar, i Solna 71 dagar, i Danderyd 71 dagar och i Odensala 34 dagar. I arfvoden härför hafva utbetalts omkring 1,000 kronor.

Vid liknande tillfällen detta år hafva redan tills dato inom Nacka sjuksköterskor tjenstgjort i 110 dagar och inom Danderyd 193 dagar, de enda kommuner från hvilka uppgifter i detta hänseende hittills stå mig till buds*).

Från årets början har det med bidrag på enskild väg lyckats att i Rimbo distrikt få för 2:ne år anställd en sjuksköterska mot årlig lön af 500 kronor, fri bostad och vedbrand. Sköterskan, som hitkallades redan i november förlidet år, har sedan dess så flitigt anlitats att hon hittills med knapp nöd kunnat få 10 dagars ledighet. Hon har anlitats hufvudsakligast vid smittosamma sjukdomar, endast 14 dagar vid andra sjukdomar. Sjuksköterskan åtnjuter ingen dagaflöning. Af sjuksköterskenämndens 4 ledamöter äro 2 qvinliga.

Rörande förhållandet i andra län kan nämnas att Östergötlands läns landsting 1898 anslog till en början 600 kronor årligen till aflöande af en epidemisjuksköterska på landsbygden.

Malmöhus läns landsting beslöt samma år anställa 15 sjuksköterskor mot en årslön af 500 kronor.

Framställning om epidemisjuksköterskors anställande i Elfsborgs län blef af landstinget 1898 afslagen.

Vermlands läns landsting, som 1897 tillsatte en komité för utredning af frågan om sjuksköterskors anställande för länets landsbygd, har, då komitén på grund af sjukdomsfall ej kunnat fullgöra sitt uppdrag, anmodat en ny komité att till 1899 års landsting inkomma med utredning i frågan.

Vid Jemtlands läns landsting väcktes 1898 motion i ämnet, men ansåg landstinget ytterligare utredning nödvändig.

Rörande Hallands och Vestmanlands län, der epidemisjuksköterskor redan finnas antagna, har inhemtats att sköterskorna i Halland tjenstgjort

1895: 5 sköterskor i medeltal 196 dagar, 108 dagar för smittosamma, 88 för andra sjukdomar;

*) Då detta skrives, ingår uppgift att sjuksköterska under året hittills anlitats 45 dagar i Bromma, 23 i Sundbyberg och 35 i Solna.

1896: 5 sköterskor i medeltal 232 dagar, 181 dagar för smittosamma, 51 för andra sjukdomar;

1897: 7 sköterskor i medeltal 210 dagar, 162 dagar för smittosamma, 48 för andra sjukdomar;

1898: 7 sköterskor i medeltal 238 dagar, 169 dagar för smittosamma, 69 för andra sjukdomar.

»De af landstinget aflönade, skolade epidemisköterskorna åtnjuta ett stort och berättigadt förtroende hos allmänheten», säger förste provinsialläkaren i Hallands län i sin årsberättelse för 1898.

I Vestmanland hafva under 1898 de båda länssjuksköterskorna tjänstgjort resp. 287 och 221 dagar. Den senare, som tjänstgjort färre dagar, blef smittad af nervfeber, som hon vårdade, och låg 1 månad sjuk. Fyra gånger hafva de tjänstgjort vid sjukstugor, eljest i familjer.

Stockholms läns landsting ifrågasätter en minskning i det föreslagna antalet af 10 sjuksköterskor. Med undantag af de 3 minsta läkaredistrikten har för hvart och ett af de öfriga 10 föreslagits en sjuksköterska. Skulle nu ytterligare några distrikt beröfvas den föreslagna förmånen, befarar jag, att sådana distrikt, som ändock deltaga i kostnaden, skola vid behof af sjuksköterska komma att stå hjälplösa, enär utsigterna i så fall minskas att sjuksköterskan vid ett visst tillfälle är ledig. Jag afråder därför en sådan minskning.

Norrtelge på tjänsteresa den 31 juli 1899.

Aug. Berlin.»

Genom den utredning, som sålunda af förste provinsialläkaren blifvit förebragt dels redan vid 1898 års landsting och dels i ofvan intagna skrifvelse, synes ifrågavarande ämne hafva erhållit så fullständig belysning som för närvarande är möjligt att åstadkomma, och någon ytterligare utredning synes icke heller vara erforderlig; särskildt lärer efter de svåra epidemier af difteri och skarlakansfeber, som under den förflutna vintern förekommit inom en mängd af länets kommuner och hvilka ännu blifvit långt ifrån hämmade, någon tvekan om det verkliga behofvet af epidemisjuksköterskor ej vidare kunna förefinnas, ej minst med hänsyn dertill att patienter, angripna af nämnda sjukdomar, ej få intagas å länslasaretten och således på landsbygden endast undantagsvis kunna erhålla sjukhusvård.

Under hänvisning till förste provinsialläkarens uttalanden i ämnet får landstingsbestyrelsen, som i likhet med förste provinsialläkaren icke anser sig kunna tillstyrka någon inskränkning af det af länsstyrelsen

föreslagna antalet sköterskor, och som finner sig sakna anledning att föreslå någon ändring i den för desamma, med ledning af erfarenheter från andra län uppgjorda instruktionen, alltså hemställa, att landstinget behagade, i öfverensstämmelse med den af länsstyrelsen till 1898 års landsting gjorda framställningen,

dels, med fastställande af förslaget till instruktion för epidemisjuksköterskor i Stockholms län, för ett hvar af Stockholms, Sotholms, Dalarö, Vermdö, Österåkers, Norrtelge, Rimbo, Schebo, Östhammars och Sigtuna läkaredistrikt utse två personer att jemte provinsial- eller extra provinsialläkaren i distriktet bilda en sjukvårdsstyrelse, som har att, på sätt i instruktionen omförmåles, antaga och afskeda sjuksköterska samt tillhandahålla henne anslagen lön, äfvensom att meddela henne de ytterligare föreskrifter, som utöfver instruktionen kunna finnas behöfliga,

dels ock för hvart och ett af åren 1900—1902 bevilja ett anslag af 3,500 kronor att ställas till vederbörande sjukvårdsstyrelsers förfogande till aflöning åt tio epidemisjuksköterskor med 350 kronor till hvarje.

Från detta bestyrelsens förslag har dess ledamot herr Ekdahl varit i så måtto skiljaktig att han såsom sin åsigt uttalat, att ofvanberörda anslag borde utgå endast till distrikt, som förbunde sig att åt sköterska anskaffa bostad och vedbrand eller ersättning derför äfvensom att i första hand ansvara för erläggandet af den till sköterska utgående dag-aflöning, samt att den sjukvårdsstyrelse, som för hvarje distrikt skall finnas, borde jemte vederbörande läkare bestå af en af kommunalstyrelsen utsedd ledamot från hvar och en af de i distriktet ingående kommuner.

Stockholm i augusti 1899.

På landstingsbestyrelsens vägnar:

Th. Odelberg.

C. A. Wahlgren.

§ 25.

I anledning af Konungens befallningshafvandes hos 1898 års landsting gjorda, till detta landsting uppskjutna framställning angående anställande inom länet af tio epidemisjuksköterskor, beslöt landstinget

Anställande af
epidemisjuk-
sköterskor.

1:o) att fastställa den föreslagna instruktionen för epidemisjuk-sköterskor i Stockholms län, dock med den ändring att sjukvårdsstyrelse, som för hvarje distrikt skulle finnas, borde jemte provinsial- eller extra provinsialläkare bestå af en af kommunalstyrelsen utsedd ledamot från hvar och en af de i distriktet ingående kommuner; och skulle sjukvårdsstyrelsen, som hade att, på sätt i instruktionen omförmäles, antaga och afskeda sjuksköterska samt tillhandahålla henne lön, derjemte meddela henne de ytterligare föreskrifter, som utöfver instruktionen kunde finnas behöfliga; och

2:o) att för hvart och ett af åren 1900—1902 bevilja ett anslag af 3,500 kronor att ställas till sjukvårdsstyrelsernas i följande läkaredistrikt, nemligen Stockholms, Sotholms, Dalarö, Vermdö, Österåkers, Norrtelge, Rimbo, Schebo, Östhammars och Sigtuna förfogande till aflöning åt tio epidemisjuksköterskor med 350 kronor till hvarje; dock att nämnda anslag skulle utgå endast till distrikt, som förbunde sig att åt sköterska anskaffa bostad och vedbrand eller ersättning därför äfvensom att i första hand ansvara för erläggandet af den till sköterska utgående dag-aflöning.